

Rokasgrāmata – Tiesas sēde mutvārdu paskaidrojumu uzklaušīšanai 2025. gada jūnijs

Šis Vispārējās tiesas kancelejas sagatavotais dokuments ietver praktiskas neizsmeļošas vadlīnijas. Lai iegūtu informāciju par procesuālajiem noteikumiem, kas reglamentē tiesas sēžu mutvārdu paskaidrojumu uzklaušīšanai norisi Vispārējā tiesā, lietas dalībniekiem¹, Eiropas Savienības Tiesas statūtu ("Statūti") 23. pantā minētajām ieinteresētajām personām², to pārstāvjiem³, kā arī – saistībā ar lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu – personām, kas ir tiesīgas pārstāvēt sevi vai pārstāvēt lietas dalībnieku pamatlietā⁴ ("personas, kam ir pārstāvības tiesības"), jāiepazīstas ar Vispārējās tiesas Reglamenta (VTR) un Vispārējās tiesas Reglamenta izpildes praktisko noteikumu (IPN) autentisko versiju.

Lai atvieglotu lasīšanu, šajā dokumentā termins "pārstāvis(-ji)" bez papildu precizējumiem tiek lietots, lai apzīmētu visus lietu dalībnieku un Statūtu 23. pantā minēto ieinteresēto personu pārstāvjus, kā arī personas, kam ir pārstāvības tiesības.

Ja tiesas sēde mutvārdu paskaidrojumu uzklaušīšanai notiek ar sinhrono tulkošanu, pārstāvji tiek aicināti iepazīties ar papildu dokumentu "Mutiskās tulkošanas direkcijas **ieteikumi mutvārdu paskaidrojumu sniedzējiem**".

Ja tiesas sēde mutvārdu paskaidrojumu uzklaušīšanai notiek **videokonferences** veidā, pārstāvjiem jāievēro "**Tehniski priekšnoteikumi un praktiski ieteikumi pusēm un pārstāvjiem, kas sniedz mutvārdu paskaidrojumus videokonferences veidā**", ko

¹ Atbilstoši VTR 1. panta 2. punkta c) apakšpunktam "lietas dalībnieks" un "lietas dalībnieki", ja nav citas norādes, ir jebkurš lietas dalībnieks tiesvedībā, tostarp persona, kas iestājusies lietā".

² Atbilstoši VTR 1. panta 2. punkta e) apakšpunktam "Statūtu 23. pantā minētās ieinteresētās personas" ir visi lietas dalībnieki, valstis, iestādes un struktūras, kuriem atbilstoši minētajam pantam ir atļauts iesniegt procesuālos rakstus vai apsvērumus prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā".

³ Atbilstoši VTR 1. panta 2. punkta f) apakšpunktam "lietas dalībnieku pārstāvji" ir advokāti un pārstāvji, kuri pārstāv lietas dalībniekus Vispārējā tiesā atbilstoši Statūtu 19. pantam; pārstāvjiem attiecīgā gadījumā palīdz padomdevējs vai advokāts".

⁴ Saistībā ar lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu Vispārējā tiesa attiecībā uz pamatlietas pušu pārstāvību un dalību ņem vērā procesuālos noteikumus, kas piemērojami tiesvedībā iesniedzējtiesā. Saskaņā ar VTR 203. panta 3. punktu pamatlietas pusēm varētu tikt atļauts vest lietas tiesā bez advokāta starpniecības vai tās varētu pārstāvēt persona, kurai ir attiecīgās pārstāvības tiesības, bet kura nav advokāts, ja tas paredzēts tiesvedībā iesniedzējtiesā piemērojamajos procesuālajos noteikumos.

kopīgi sagatavojušas Tiesas un Vispārējās tiesas kancelejas, Eiropas Savienības Tiesas Mutiskās tulkošanas direkcija un Informācijas tehnoloģiju direkcija.

Šie dokumenti pieejami tīmekļvietnē <https://curia.europa.eu> sadaļā "Vispārējā tiesa – Process".

Pirms tiesas sēdes mutvārdu paskaidrojumu uzklaušīšanai

1. **Vispārējās tiesas vispārējais tiesas sēžu kalendārs:** pieejams vietnē <https://curia.europa.eu> sadaļā "Tiesas sēžu kalendārs".
2. **Uzaicināšana uz tiesas sēdi:** neskarot īpašus apstākļus, kanceleja nodrošina, ka pārstāvji tiek uzaicināti uz tiesas sēdi mutvārdu paskaidrojumu uzklaušīšanai vismaz mēnesi pirms tās noturēšanas (lūdzu, pievērsiet uzmanību uzaicinājumā norādītajam pulkstenlaikam). Ja tiek rīkota kopīga tiesas sēde mutvārdu paskaidrojumu uzklaušīšanai, uzaicinājumā ir norādītas šajā tiesas sēdē izskatāmās lietas ⁵.
3. **Lūgums par tehnisko līdzekļu izmantošanu:** iespējamais lūgums par tehnisko līdzekļu izmantošanu demonstrēšanas vajadzībām jāiesniedz vismaz divas nedēļas pirms tiesas sēdes mutvārdu paskaidrojumu uzklaušīšanai datuma ⁶.
4. **Tiesas sēdes vieta:** tiesas sēdes notiek ēku *Thémis, Erasmus* vai *Thomas More* tiesas sēžu zālēs. Kad tiesas sēdes mutvārdu paskaidrojumu uzklaušīšanai dalībnieki ir ieradušies, Eiropas Savienības Tiesas recepcijas darbinieki precizē viņiem sēžu zāli.
5. **Piekļuve ēkām:** lai iekļūtu iestādes ēkās, tiesas sēdes mutvārdu paskaidrojumu uzklaušīšanai dalībniekiem jāizmanto ieeja *Rue du Fort Niedergrünwald, L-2925 Luxembourg*. Ēku plāns pieejams tīmekļvietnē <https://curia.europa.eu> sadaļā "Iestāde – Tiesas apmeklējumi – Piekļuves plāns".
6. **Autostāvvietā:** drošības apsvērumu dēļ tiesas sēdes dalībnieku automašīnas nevar novietot iestādes autostāvvietā, tāpēc tās jānovieto iestādes ārpusē.
7. **Iekļūšana ēkās:** jāuzrāda **personu apliecinošs dokuments** drošības dienesta darbiniekiem. Ņemot vērā piekļuvei Eiropas Savienības Tiesas ēkām piemērojamos drošības pasākumus, pārstāvjiem ieteicams ierasties tā, lai tie tiesas sēdes zālē varētu nokļūt **vismaz 20 minūtes pirms tiesas sēdes mutvārdu paskaidrojumu uzklaušīšanai sākuma** ⁷.
8. Lai nodrošinātu optimālu tiesas sēdes organizāciju, pārstāvji tiek lūgti informēt Vispārējo tiesu arī par jebkādiem **īpašiem pasākumiem viņu vai citu šīs tiesas sēdes dalībnieku efektīvas dalības tiesas sēdē atvieglošanai**, it īpaši invaliditātes vai ierobežotu pārvietošanās spēju gadījumā ⁸.

⁵ VTR 106.a pants un IPN 201. punkts.

⁶ IPN 204. punkts.

⁷ IPN 205. punkts.

⁸ IPN 207. punkts.

9. **Saziņa ar kanceleju:** kanceleja **jābrīdina** par katru varbūtēju **kavēšanos** vai **sarežģījumiem** saistībā ar kāda pārstāvja vai citu uz tiesas sēdi uzaicināto personu piedalīšanos (tālrunis: (+352) 4303-1, e-pasta adrese: GC.Registry@curia.europa.eu); turklāt jāpārliedz, ka kancelejas rīcībā ir **atbilstošie tālrunu numuri**, lai varētu sazināties ar attiecīgajiem pārstāvjiem vai personām.

Tiešās prasības⁹

10. **Ziņojuma tiesas sēdē kopsavilkums:** ja Vispārējā tiesa vai tiesnesis referents to uzskata par lietderīgu, tiesnesis referents sagatavo ziņojuma tiesas sēdē kopsavilkumu. Ja tiek organizēta kopīga tiesas sēde mutvārdu paskaidrojumu uzklaušīšanai, ziņojuma tiesas sēdē kopsavilkumu sagatavo atsevišķi par katru no attiecīgajām lietām vai kumulatīvi par visu šo lietu kopumu, ja vien Vispārējā tiesa vai tiesnesis referents nenolemj citādi. Šo ziņojumu vai ziņojumus kanceleja izsniedz visiem uz šo tiesas sēdi uzaicinātajiem pārstāvjiem visās attiecīgo lietu tiesvedības valodās. Šāda kopsavilkuma sagatavošanas gadījumā Vispārējā tiesa cenšas nodrošināt, lai pārstāvji ziņojuma tiesas sēdē kopsavilkumu vai kopsavilkumus saņemtu trīs nedēļas pirms tiesas sēdes¹⁰.
11. Ja pārstāvis vēlas lūgt **atkāpi no valodu lietojuma**, lai tiesas sēdē mutvārdu paskaidrojumu uzklaušīšanai lietotu citu, nevis tiesvedības valodu, tam savs pieteikums jāiesniedz vismaz divas nedēļas pirms tiesas sēdes datuma, lai to varētu pienācīgi organizēt¹¹. Dalībvalstis, iestājoties lietā, kuru izskata Vispārējā tiesa, ir tiesīgas izmantot savu oficiālo valodu¹².
12. **Piedalīšanās tiesas sēdē:** ja pārstāvis nevar **piedalīties tiesas sēdē**, viņam **īsā termiņā pēc uzaicināšanas** par to jāinformē Vispārējā tiesa¹³. Ja pienācīgi uzaicināts pārstāvis neierodas tiesas sēdē un viņa prombūtne nav attaisnota, tiesas sēde notiks bez viņa klātbūtnes. Šajā gadījumā lietas dalībniekam var tikt noteikts pienākums atlīdzināt iestādei radušās nelietderīgās izmaksas, it īpaši saistībā ar mutisko tulkošanu¹⁴.

⁹ Vārdu savienojums "tiešās prasības" VTR 1. panta 2. punkta j) apakšpunktā definēts kā "visas prasības, ko var celt Vispārējā tiesā, izņemot lūgumus sniegt prejudiciālu nolēmumu".

¹⁰ IPN 210. un 211. punkts.

¹¹ VTR 45. panta 1. punkta d) apakšpunkts un IPN 215. punkts.

¹² VTR 46. panta 4. punkts.

¹³ IPN 209. punkts.

¹⁴ VTR 139. panta a) punkts.

Prejudiciālās lietas ¹⁵

13. Statūtu 23. pantā minētajām ieinteresētajām personām jāuzstājas tiesvedības valodā ¹⁶. Ja pamatlīetas puses pārstāvis vēlas lūgt **atkāpi no valodu lietojuma**, lai tiesas sēdē mutvārdu paskaidrojumu uzklausīšanai lietotu citu, nevis tiesvedības valodu, tam savs pieteikums jāiesniedz īsā termiņā pēc uzaicināšanas uz tiesas sēdi mutvārdu paskaidrojumu uzklausīšanai, lai to varētu pienācīgi organizēt. Atkāpe var būt daļēja un attiekties tostarp uz atbildēm uz jautājumiem, kas, iespējams, tiks uzdoti tiesas sēdē. Šādā gadījumā attiecīgā pārstāvja sākotnējie paskaidrojumi un gala replika jāsniedz tiesvedības valodā ¹⁷.
14. Dalībvalstis, piedaloties prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā Vispārējā tiesā, ir tiesīgas izmantot savu oficiālo valodu ¹⁸. Valstīm, kas nav dalībvalstis, bet kas ir EEZ līguma līgumslēdzējas puses, kā arī EBTA Uzraudzības iestādei ir atļauts izmantot kādu no Eiropas Savienības oficiālajām valodām, kas nav tiesvedības valoda ¹⁹. Tās tiek aicinātas informēt kanceleju par izvēlēto valodu pirms tiesas sēdes mutvārdu paskaidrojumu uzklausīšanai.
15. **Piedalīšanās tiesas sēdē:** Statūtu 23. pantā minētajām ieinteresētajām personām, **kas vēlas piedalīties** tiesas sēdē mutvārdu paskaidrojumu uzklausīšanai, uz kuru tās uzaicinātas, **īsā termiņā pēc uzaicināšanas par to jāinformē** Vispārējā tiesa, norādot arī advokāta, pārstāvja vai personas, kas tās šajā tiesas sēdē pārstāvēs, uzvārdu un vēlamo uzstāšanās laiku ²⁰; turklāt, ja vairāki pārstāvji pārstāv vienu Statūtu 23. pantā minēto ieinteresēto personu, principā tikai divi no viņiem var sniegt mutvārdu paskaidrojumus, tomēr atbildes uz tiesnešu jautājumiem var sniegt un gala replikas var izteikt citi pārstāvji, kas nav snieguši mutvārdu paskaidrojumus ²¹. Ja Statūtu 23. pantā minētā ieinteresētā persona ir apstiprinājusi savu dalību tiesas sēdē, bet neierodas un tās prombūtne nav attaisnota, tiesas sēde notiks bez tās klātbūtnes. Attiecīgajai ieinteresētajai personai var tikt noteikts pienākums atlīdzināt iestādei radušās nelietderīgās izmaksas, it īpaši saistībā ar mutisko tulkošanu ²².

¹⁵ Vārdu savienojums "prejudiciālās lietas" norāda uz lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu, kurus Eiropas Savienības Tiesā iesniedz dalībvalstu tiesas atbilstoši LESD 267. pantam un kuri attiecas uz Līgumu interpretāciju vai Savienības iestāžu, struktūru, biroju vai aģentūru pieņemtu tiesību aktu spēkā esību vai interpretāciju.

¹⁶ IPN 215. punkts.

¹⁷ IPN 218. punkts.

¹⁸ VTR 46. panta 4. punkts.

¹⁹ VTR 46. panta 5. punkts.

²⁰ IPN 218. punkts.

²¹ IPN 229. punkts.

²² VTR 139. panta a) punkts.

Ierašanās tiesas sēžu zālē

16. **Jāierodas vismaz 20 minūtes** pirms tiesas sēdes sākuma ²³.

17. Lūdzu, vērsieties pie tiesas kārtībnieka, lai viņš:

- konstatētu ierašanos;
- tiktu informēts par jebkādam izmaiņām pārstāvju sastāvā vai papildu pārstāvi, kā arī par pārstāvi/pārstāvjiem, kas sniegs mutvārdu paskaidrojumus ²⁴;
- attiecīgā gadījumā tiktu informēts par pārstāvi/pārstāvjus pavadošām personām.

18. **Tiesneši un tiesas sēdes sekretārs** tiekas ar pārstāvjiem, kuri tērpušies mantijās, 5–10 minūtes pirms tiesas sēdes sākuma (lūdzu, šajā ziņā ievērojiet tiesas kārtībnieka norādījumus) ²⁵. Šāda tikšanās nenotiek, ja tiesas sēde mutvārdu paskaidrojumu uzklaušīšanai ir videokonferences veidā (ne ar pārstāvjiem, kuri atrodas tiesas sēžu zālē, ne ar tiem, kuri piedalās tiesas sēdē videokonferences režīmā).

Tiesas sēdes mutvārdu paskaidrojumu uzklaušīšanai norise

19. Pārstāvjiem principā **mutvārdu paskaidrojumi jāsniedz un uz Vispārējās tiesas jautājumiem jāatbild, tērptiem mantijās, stāvot kājās pie šim mērķim paredzētas pults**. Katrs pārstāvis tiek aicināts ņemt līdzi savu mantiju. Ja pārstāvjiem nav mantijas, Vispārējās tiesas rīcībā ir dažas mantijas, bet, tā kā to skaits un izmēri ir ierobežoti, attiecīgie pārstāvji tiek lūgti Vispārējo tiesu par to nepieciešamību informēt iepriekš ²⁶.

20. **Izvietojums pie tiesnešu galda** (raugoties no mutvārdu paskaidrojumu sniegšanai domātajiem galdiem tiesnešu galda virzienā):

- galda vidū: palātas priekšsēdētājs vai tiesnesis vienpersoniski;
- pa kreisi un pa labi: iztiesāšanas sastāva tiesneši, kas protokolārā kārtībā atrodas palātas priekšsēdētājam vienā vai otrā pusē;
- galda tālākajā kreisajā stūrī: ģenerālvokāts (attiecīgā gadījumā);
- galda tālākajā labajā stūrī: tiesas sēdes sekretārs.

²³ IPN 205. punkts. Tas tostarp ļauj veikt šīs rokasgrāmatas 17. un 18. punktā aprakstītās darbības.

²⁴ IPN 229. punkts.

²⁵ IPN 206. punkts.

²⁶ IPN 221. punkts.

21. Galdū un mutvārdu paskaidrojumu sniegšanai domāto galdu izvietojums (raugoties no zāles tiesnešu galda virzienā):

- galdu, kas tiesas sēžu zālē atrodas vistālāk pa kreisi un vistālāk pa labi, domāti Vispārējai tiesai (tiesas kārtībnieks sēž pie vistālākā galda pa labi, un attiecīgā gadījumā tiesneša referenta un ģenerālvokāta palīgi sēž pie vistālākā galda pa kreisi).

Tiešās prasības

- Mutvārdu paskaidrojumu sniegšanai domātais galds pa labi: prasītāja pārstāvis;
- mutvārdu paskaidrojumu sniegšanai domātais galds pa kreisi: atbildētāja pārstāvis;
- personas, kas iestājusies lietā, pārstāvis parasti atrodas aiz tā lietas dalībnieka pārstāvja, kura prasījumu atbalstam šī persona ir iestājusies lietā (atkarībā no tiesas sēžu zāles).

Prejudiciālās lietas

Pārstāvji var brīvi ieņemt vietas pie mutvārdu paskaidrojumu sniegšanai domātajiem galdiem.

22. Personai, kas stāv pie pulsta un sniedz paskaidrojumus, vienmēr jāizmanto mikrofons.

23. Tiesas sēdes dalībniekiem, kā arī klausītājiem ir strikti aizliegts izmantot ierīces, kas ļautu veikt tiesas sēdes audio vai video ierakstus.

24. Mobilie tālruņi: mobilajiem tālruņiem un citiem sakaru līdzekļiem jābūt izslēgtiem vai "lidojuma" režīmā ("klusuma" režīms nenovērš traucējumus sistēmām, kas tiek izmantotas mutiskajai tulkošanai).

25. Tiesas sēdes norise un darbību secība (izņemot īpašus gadījumus) ²⁷

Tiešās prasības

²⁷ Atkarībā no lietas(-u) īpatnībām var tikt veikti pielāgojumi. Piemēram, ja vairākas Statūtu 23. pantā minētās ieinteresētās personas Vispārējā tiesā aizstāv vienu un to pašu tēzi, to pārstāvji tiek aicināti pirms tiesas sēdes mutvārdu paskaidrojumu uzklaušīšanai savstarpēji vienoties, lai izvairītos no jebkādas mutvārdu paskaidrojumu atkārtotāšanās (IPN 230. punkts), un tādējādi palātas priekšsēdētājs var nolemt sagrupēt mutvārdu paskaidrojumus atbilstoši tam, kādu tēzi aizstāv Statūtu 23. pantā minētās ieinteresētās personas. Turklāt var tikt veikti noteikti pasākumi apvienotajās lietās vai tad, ja tiek organizēta kopīga tiesas sēde mutvārdu paskaidrojumu uzklaušīšanai vairākās prejudiciālajās lietās (VTR 214. pants).

- Tiesneši un tiesas sēdes sekretārs ienāk tiesas sēžu zālē, un to piesaka tiesas kārtībnieks (pārstāvji, viņus pavadošās personas un klausītāji pieceļas kājās);
- tiesneši un tiesas sēdes sekretārs apsēžas pie galda (pārstāvji, viņus pavadošās personas un klausītāji drīkst apsēsties);
- palātas priekšsēdētājs atklāj tiesas sēdi mutvārdu paskaidrojumu uzklausīšanai;
- tiesas sēdes sekretārs nosauc attiecīgo lietu vai lietas;
- prasītāja pārstāvis sniedz sākotnējos mutvārdu paskaidrojumus;
- attiecīgā gadījumā personas, kas iestājusies lietā prasītāja prasījumu atbalstam, pārstāvis sniedz sākotnējos mutvārdu paskaidrojumus;
- atbildētāja pārstāvis sniedz sākotnējos mutvārdu paskaidrojumus;
- attiecīgā gadījumā personas, kas iestājusies lietā atbildētāja prasījumu atbalstam, pārstāvis sniedz sākotnējos mutvārdu paskaidrojumus;
- attiecīgā gadījumā tiek sniegtas atbildes uz tiesnešu jautājumiem;
- prasītāja pārstāvis sniedz gala repliku;
- attiecīgā gadījumā personas, kas iestājusies lietā prasītāja prasījumu atbalstam, pārstāvis sniedz gala repliku;
- atbildētāja pārstāvis sniedz gala repliku;
- attiecīgā gadījumā personas, kas iestājusies lietā atbildētāja prasījumu atbalstam, pārstāvis sniedz gala repliku;
- palātas priekšsēdētājs tiesas sēdi pasludina par slēgtu;
- tiesneši un tiesas sēdes sekretārs, kuri seko tiesas kārtībniekam, dodas projām no galda, lai pulcētos aiz tiesas sēžu zāles (pārstāvji, viņus pavadošās personas un klausītāji stāv kājās, līdz aizvērušās durvis).

Prejudiciālās lietas

- Tiesneši, ģenerāladvokāts un tiesas sēdes sekretārs ienāk tiesas sēžu zālē, un to piesaka tiesas kārtībnieks (pārstāvji, viņus pavadošās personas un klausītāji pieceļas kājās);
- tiesneši, ģenerāladvokāts un tiesas sēdes sekretārs apsēžas pie galda (pārstāvji, viņus pavadošās personas un klausītāji drīkst apsēsties);
- palātas priekšsēdētājs atklāj tiesas sēdi mutvārdu paskaidrojumu uzklausīšanai;
- tiesas sēdes sekretārs nosauc attiecīgo lietu vai lietas;
- prasītāja pamatlietā pārstāvis(-ji) sniedz sākotnējos mutvārdu paskaidrojumus; ja ir vairāki prasītāji, sākotnējo mutvārdu paskaidrojumu sniegšanas secība principā atbilst secībai, kādā prasītāji minēti lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu;

- atbildētāja pamatlietā pārstāvis(-ji) sniedz sākotnējos mutvārdu paskaidrojumus; ja ir vairāki atbildētāji, sākotnējo mutvārdu paskaidrojumu sniegšanas secība principā atbilst secībai, kādā atbildētāji minēti lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu;
- dalībvalsts(-u) pārstāvis(-ji) sniedz sākotnējos mutvārdu paskaidrojumus; ja tiesas sēdē piedalās vairākas dalībvalstis, vispirms uzstājas tās dalībvalsts pārstāvis(-ji), kurā taisīts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu. Pēc tam citas dalībvalsts(-u) pārstāvis(-ji) sniedz sākotnējos mutvārdu paskaidrojumus – principā protokolārā kārtībā;
- attiecīgā gadījumā to valstu, kas nav dalībvalstis, bet kas ir Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu līgumslēdzējas puses, un EBTA Uzraudzības iestādes pārstāvis(-ji) sniedz sākotnējos mutvārdu paskaidrojumus;
- attiecīgā gadījumā trešās(-o) valsts(-u) pārstāvis(-ji) sniedz sākotnējos mutvārdu paskaidrojumus;
- iestāžu, struktūru, biroju vai aģentūru pārstāvis(-ji) sniedz sākotnējos mutvārdu paskaidrojumus protokolārā kārtībā;
- attiecīgā gadījumā tiek sniegtas atbildes uz tiesnešu un attiecīgā gadījumā ģenerālvokāta jautājumiem;
- pārstāvji sniedz gala replikas – principā atbilstoši sākotnējo mutvārdu paskaidrojumu sniegšanas secībai;
- palātas priekšsēdētājs tiesas sēdi pasludina par slēgtu;
- tiesneši, ģenerālvokāts un tiesas sēdes sekretārs, kuri seko tiesas kārtībniekam, dodas projām no galda, lai pulcētos aiz tiesas sēžu zāles (pārstāvji, viņus pavadošās personas un klausītāji stāv kājās, līdz aizvērušās durvis).

26. Mutvārdu paskaidrojumu sniegšanas ilgums: pārstāvjiem, sniedzot sākotnējos mutvārdu paskaidrojumus, jāievēro kancelejas izsniegtajā uzaicinājuma vēstulē norādītais uzstāšanās ilgums. Principā katras puses vai Statūtu 23. pantā minētās ieinteresētās personas rīcībā ir 15 minūtes (intelektuālā īpašuma lietās pārējiem lietās dalībniekiem, kuriem bijis atļauts piedalīties procesā *EU/PO* apelācijas padomēs, arī ir 15 minūtes) un katrai personai, kas iestājusies tiešās prasības lietā, ir 10 minūtes; ja notiek tiesas sēde apvienotajās lietās vai kopīga tiesas sēde mutvārdu paskaidrojumu uzklaušīšanai, katrai pusei vai Statūtu 23. pantā minētajai ieinteresētajai personai ir 15 minūtes attiecībā uz katru lietu un katrai personai, kas iestājusies tiešās prasības lietā, ir 10 minūtes attiecībā uz katru lietu, ja vien kanceleja šajā ziņā tām nav devusi citus norādījumus ²⁸.

27. Dokumentu iesniegšana: ja izņēmuma gadījumā kāda puse piedāvā iesniegt dokumentus tiesas sēdē mutvārdu paskaidrojumu uzklaušīšanai, vēlams, lai tā

²⁸ IPN 227. punkts.

iesniegtu pietiekami daudz fotokopiju iztiesāšanas sastāva tiesnešiem, ģenerālvokātam, kancelejas pārstāvim, pārējiem lietas dalībniekiem, mutvārdu tulkiem un tiesneša referenta un ģenerālvokāta palīgiem ²⁹.

28. **Aprīkojums:** pults, pie kuras persona sniedz paskaidrojumus, un mutvārdu paskaidrojumu sniegšanai domātie galdi ir aprīkoti ar sinhronās tulkošanas sistēmu.

29. **Skaņas ieraksts:** debatēm tiek veikts skaņas ieraksts. Vispārējās tiesas priekšsēdētājs pēc pienācīgi pamatota lūguma lietas dalībniekam, kas piedalījies tiesvedības rakstveida daļā vai mutvārdu daļā, var atļaut Vispārējās tiesas telpās noklausīties tiesas sēdes mutvārdu paskaidrojumu uzklaušīšanai skaņu ierakstu valodā, kuru šajā sēdē izmantojuši runātāji ³⁰.

²⁹ IPN 233. punkts.

³⁰ VTR 115. un 224. pants.